

APERITIFF

05 MARȚI | 13 IUNIE | 2023

14 — 15 ENGLISH PAGES

ULTIMUL TANGO LA PARIS

POEZIE NEORTODOXĂ

Viața lui Bernardo Bertolucci este o cutie a Pandorei, care reunește experiența a șase decenii, militantism politic, apărarea fermă a idealurilor până la dezamăgire, o maturitate consecventă care forțează o întoarcere la simplitate, iar mai presus de toate, dorința de a experimenta și de a trăi prin filme. Clasicul *Ultimul tango la Paris*, de la a cărei premieră se împlinesc 50 de ani traversați de o controversă veșnică, este o poezie neortodoxă care atinge mizeria colectivă.

3

▶ **Interviu cu regizorii Vulturii din Țaga**

4 Adina Popescu și Iulian Manuel Ghervas vorbesc pentru AperiTIFF despre documentarul care se vede mâine la TIFF Picnic.

▶ **Patrick și balena**

7 *Patrick și balena* este *My Octopus Teacher* la puterea a zecea, grație regizorului Mark Fletcher și lui Patrick Dykstra, fotograf și cercetător marin.

▶ **Crystal Pite și Miriam Răducanu**

9 Inegalabilele coregrafe și dansatoare Crystal Pite și Miriam Răducanu aduc un munte de energie creativă la TIFF.22.

Film Food

Ariana-Ștefania Ion

Adoua peliculă din seria Film Food de anul acesta, *Chef-A (She-Chef, 2022)*, regizat de Melanie Liebheit și Gereon Wetzel a rulat la Cercul Militar luni, 12 iunie, urmat de cină la restaurantul DaPino, pregătită de chef Florin Dumitrescu.

Chef-A o portretizează pe Agnes, recent câștigătoare a Cupei Mondiale culinare, în călătoria ei prin unele dintre cele mai apreciate restaurante din lume. Filmul se adâncește în culturi culinare foarte diferite și ne oferă informații detaliate despre modul în care funcționează cele mai bune restaurante din lume.

La DaPino s-a băut Cuvee Pacs și Prima Tinta de Toro pe balconul cu vedere la curtea interioară, unde chef Florin Dumitrescu și asistenții bucătari asamblau primul *dish* al serii. Pregătiri de ultim moment aveau loc la etaj, în timp ce cineaștii și pasionații de gastronomie luau acum locurile personajelor din film, gata să fie purtați printr-o călătorie a simțurilor.

Ora de aur apunea peste grădina DaPino, lumânările luând locul Ssarelui, iar zumzetul de voci anunța o seară seducătoare.

Seria Film Food a debutat duminică, 11 iunie, cu filmul *Steaua (Stella, 2022)*, regizat de americanul Tyler Doehring, care a rulat tot la Cercul Militar, de la ora 19:00, urmat de cina la DaPino, pregătită de chef Alex Vitali. Ciro Oliva, un tânăr chef de pizza napolitan, țintește să fie primul *pizzaiole* care să primească prestigioasa stea Michelin.

A treia și ultima proiecție din seria Film Food are loc marți, 13 iunie. *La Huella, povestea unui bar pe plajă (La Huella, The Story of a Beach Bar Resto, 2022)* începe la ora 19:00 la Cercul Militar și este urmat de cina la DaPino, pregătită de chef Radu Ionescu.

La Huella, un bar construit pe o plajă dintr-un sat mic din Uruguay, este povestea a trei prieteni care vor să se întoarcă la simplitatea și onestitatea restaurantelor din anii '50.

► Modificări în program

TIFF PICNIC LA PARCUL ETNOGRAFIC SE AMÂNĂ CU O ZI

Programate inițial astăzi, 13 iunie, începând cu ora 17:00, evenimentele reunite în cadrul TIFF Picnic – concertul Nightlosers & Trio Ardealul, precum și proiecția filmului documentar *Vulturii din Țaga* – desfășurate în Parcul Etnografic "Romulus Vuia", se mută mâine, miercuri, 14 iunie, de la aceeași oră.

► TIFF Lounge

Astăzi, 13 iunie, începând cu ora 15:00, ne vedem la TIFF Lounge în Piața Unirii pentru o dezbatere despre poezie și film moderată de Victor Morozov. *La umbra copacilor*, o colecție de poezii semnate de regizorul iranian Abbas Kiarostami, traduse în limba română de Vlad Drăgoi, reprezintă punctul de pornire al dezbaterii, la care se alătură și invitații Horea Poenar și Radu Toderici.

De la ora 16:00 începe și Inspira TIFF cu Mihai Chirilov, director artistic TIFF, într-o discuție moderată de Cristi Grindean.

Iar la 17:00 continuăm dezbaterile cu moderatorul Mihnea Măruță, la TIFF Talk-ul „Artistul – angajat sau nu?”, în prezența invitaților Judith State, István Téglás, Rodica Lazăr (actori) și Mihnea Blidariu (muzician, Luna Amară). Pornim de la filmul *Toată frumusețea și durerea (All the Beauty and the Bloodshed)*, regizat de Laura Poitras.

Accesul la întâlnirile din TIFF Lounge este gratuit.

► Premiul publicului. TIFF.22

COMPETIȚIE

Viza de intrare / Upon Entry	4.44
Dinastia dulce / The Cake Dynasty	4.09
Mangal / Charcoal	3.90
Barbarii / The Barbarians	3.70
Fiica mâniei / Daughter of Rage	3.62
Unchiul / The Uncle	3.54

BAROMETRU GENERAL

12 oameni furioși / 12 Angry Men	4.90
Balena / The Whale	4.69
Viața pe fugă / Running on Empty	4.58
Cine-concert Manasse	4.58
Serpico	4.57
Lăsați râul să curgă / Let the River Flow	4.55
Blackport	4.55
După-amiază de câine / Dog Day Afternoon	4.50
Apolonia, Apolonia	4.50
Ce mașinărie fantastică!	4.49

VREMEA CALDĂ DE VARĂ SE ÎMBINĂ PERFECT CU GUSTUL MEMORABIL AL CAFELEI NESPRESSO!

Vă așteptăm să aflați secretul preparării acestora la un masterclass dedicat gamei Master Origins, ce va avea loc în Piața Unirii, 13 iunie, ora 10:30.
#NespressoXTIFF #TIFF2023

VÂNZAREA BILETELOR

ON-LINE, începând din 29 mai pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, **TIFF Official APP**. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, 5 iunie 2023:
Cinema FLORIN PIERSCIC, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

Piața Unirii
iar din 9 iunie în **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3, programul casierilor fiind următorul:
Luni, 5 iunie – joi, 8 iunie: 11:00 – 19:00;

Vineri, 9 iunie – duminică, 18 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE! Recomandăm procurarea biletelor online. Vor exista doar cinci puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus.

Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 25 lei.

• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 20 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL

• **Bilet pentru proiecțiile în aer liber**: 20 lei / • **Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF**: 20 lei / • **Bilet Cinema Mini-Cini**: 20 lei / • **Bilet proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia**: 20 lei / • **Bilet Gala de deschidere**: 50 lei* / • **Bilet Ceremonia de decernare a premiilor**: 50 lei* / • **Bilet Concerte, cine-concerte**: 40 lei*, excepție Muzeul de Artă: 30 lei* / • **Bilet Concert Jay Jay Johanson & proiecție Ce mașinărie fantastică!**: 50 lei* / • **Bilet Concert Tangerine Dream**: 75 lei*, după 10.05: 100 lei* / • **Bilet proiecția maraton Kingdom Exodus**: 40 lei* / • **Bilet proiecția specială „Strălucire”, în prezența actorului Geoffrey Rush**: 40* lei / • **Bilet proiecțiile „Nuclear” și „Născuți asasinii” în prezența lui Oliver Stone**: 40* lei / • **Bilet TIFF Picnic: proiecție Vulturii din Țaga și concert Nightlosers & Trio Ardealul**: 50 lei* / • **Bilet evenimentul special OCS 25: Proiecție film documentar & concert unplugged Omul cu Șobolani**: 40* lei / • **Bilet evenimentele Film Food**: 250 lei*

POLITICA DE ACCES

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copiii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual).

Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF care nu au reușit să își procure BILETE DE INTRARE, cu condiția să existe locuri libere în sală.

Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, **după începerea proiecției, accesul în sală este interzis!** Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului.

Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, așadar vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele.

Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema.

Consumul de băuturi și produse alimentare din exterior este interzis.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

• Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR, ora 21.45**, va avea loc în aceeași seară la **Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 23.00.**

• Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la **Cinema Mărăști, începând cu ora 22.30.**

• Proiecția zilnică a filmului de la **UBB OPEN AIR, ora 22.00**, va avea loc în aceeași seară la **Cercul Militar, începând cu ora 23.00.**

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro, respectiv tiff.eventbook.ro pentru informații referitoare la reprogramarea proiecțiilor. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

APERITIFF

Redactor-șef:
Codruța Simina

Editors:
Anca Grădinaru
Oana Balaci
Emily Noeovich
Ruxandra Predescu
Sophia Blaga
Crăița Nanu
Ariana Ion
Laurențiu Paraschiv
Ion Indolean
Andrei Micuța

Juniors:
Maria Cristiana Nițu
Arabella Cumpănă
Andrea Marton
Ilie Bălan
Bogdan-Andrei Lungu
Șerban Mark-Pop

Graphic design:
Carmen Gociu
Mihaela Vas
Gabi Bora

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de
Ministerul Culturii

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei
și Consiliului Local Cluj-Napoca

THE FESTIVAL MUST GO ON ANYTIME. ONLINE

SALE
9 Iunie-30 Iulie

TIFF UNLIMITED
Cinema-ul tău alternativ. De acasă.

15 €* | 27 €* | 50 €*
3 luni | 6 luni | 12 luni

Abonează-te pe unlimited.tiff.ro și vezi filme premiate din toată lumea, de la cineaști care provoacă și inspiră. Conținut reînnoit constant, cu peste 250 de titluri disponibile.

Download on the App Store | Download on Apple TV | GET IT ON Google Play | GET IT ON android

*Prețurile includ TVA. Toate tipurile de abonament beneficiază de acces gratuit timp de o lună

► FĂRĂ LIMITĂ ◀

Ultimul tango la Paris

Emily Noejevich

Cinema european este marcat de figura italiană a lui Bernardo Bertolucci, fără de care cinematografia contemporană ar fi de neconceput. Născut în ultimii ani ai Italiei fasciste a lui Mussolini, în timpul războiului care avea să marcheze pentru totdeauna istoria unui continent, viața lui Bertolucci este o cutie a Pandorei

care reunește experiențele a șase decenii, pasiunea pentru țară și pentru Franța, militantismul politic, apărarea fermă a idealurilor până la dezamăgire în fața unei ideologii care se abate de la principiile sale, o maturitate consecventă care forțează o întoarcere la simplitate și utilizarea ei drept scut pentru complexitatea

sufletului, iar mai presus de toate, dorința de a experimenta și de a trăi prin filme. Aproape de a cincea aniversare de la plecarea lui în viața de apoi, ne-amintim de el la TIFF cu filmul care avea să-și pună numele pe buzele tuturor acelor telespectatori care, până atunci, nu auziseră niciodată de el: *Ultimul tango din Paris* (1972).

Filmul începe cu o mișcare spectaculoasă a camerei în același loc în care, ani mai târziu, Christopher Nolan avea să se întoarcă pentru filmul său *Inception*. Traversat însă de o controversă veșnică, *Ultimul tango din Paris* este portretiza-

rea unei povești de dragoste obsesive și, în esență, amară dintre un bărbat de vârstă mijlocie, interpretat de veteranul Marlon Brando, și o tânără studentă, interpretată de Maria Schneider. Reuniți în spațiul anonim al unui apartament de la marginea Parisului, cele două personaje explozează lumea lui Eros prin detașarea propriilor ființe. Astfel, nu este vorba despre Paul și Jeanne, ci despre unirea fortuită a alter ego-urilor fără nume pentru care aceste întâlniri romantice sunt mai degrabă ritualuri erotice care celebrează gaura neagră a necunoscutului.

Alegerea personajelor nu este, însă, produsul unui capriciu fortuit. Paul este în mod intenționat un vânător experimentat care urmează să folosească inocența prăzii în avantajul său. Relația lor se îndepărtează, așadar, de conceptul de dragoste, axându-se mai degrabă pe o explorare a libidoului necontrolat și chiar a toxicității. Nu este, însă, o amărăciune pentru care filmul să servească drept manifest. La urma urmei, povestea se desfășoară la Paris.

Farmecul boem etern al orașului francez și minimalismul artistic al anilor '70 își găsesc drum prin imaginile vieții și spațiilor urbane. Finalul filmului este, în acest sens, revelator. Jeanne trage trăgaciul pe ceea ce pare a fi un paradis al esteticii intelectuale.

Paul nu cade imediat, ci își găsește drumul spre balcon, priveliștea privilegiată a împrejurimilor. Iar tocmai în timp ce contemplă aspectele intime ale Parisului, își expiră ultima suflare, lăsându-l pe Bertolucci să adauge sub balustradă detaliul neașteptat al unei gume de mestecat. Trezându-se dincolo de imaginea șocantă a unui viol, filmul devine o poezie neortodoxă despre un naufragiat pe asfaltul parizian, examinând decadența și atingând mizeria colectivă din umbra ei.

► Marți, 13 iunie, ora 20:30 / Casa de Cultură a Studenților ◀

Virgil Văcăreanu

Alin Muțiu

Mihai Alexandru

Călin Capra

EROI ÎN ACȚIUNE

Confortul se construiește cu oameni hotărâți și pricepuți. În filmul nostru există mii de asemenea meșteri, cărora le mulțumim!

CEMACON

Fotografiile din acest poster au fost realizate pe șantiere cu meșteri autentici aflați la lucru. CEMACON este un brand de acțiune din 1969.

cemacon.ro

Adina Popescu și Iulian Manuel Ghervas: „Orice om obișnuit poate avea o poveste neobișnuită sau poate fi la un moment dat un erou în comunitatea lui”

Oana Balaci

Adina Popescu este o autoare, jurnalistă și regizoare de film. A început să publice de la 17 ani în reviste culturale și a scris cărți pentru copii. Iulian Manuel Ghervas este realizator de filme documentare. Împreună, cei doi documentariști au realizat mai multe producții ce s-au bucurat de un circuit festivalier divers atât pe plan național, cât și pe plan internațional. *Anul dragonului* (2013) a fost nominalizat la Premiile Gopo pentru Cel mai bun film documentar. Cea mai nouă colaborare a lor, *Vulturii din Țaga*, proiectat în cadrul TIFF.22, a avut premiera mondială la Kitzbühel Film Festival și a primit Premiul pentru regie la Astra Film Festival 2022, în secțiunea România.

Cum a început colaborarea voastră în domeniul cinematografic?

Adina Popescu: Ne cunoaștem din facultate, am fost colegi de an, la Regie de film. Eu pe vremea aceea eram mult mai preocupată de jurnalism decât sunt acum, scriam reportaje pentru revista *Dilema*, mergeam mult pe teren și m-am apropiat într-un mod firesc de filmul documentar.

Iulian Manuel: Am făcut primul nostru film documentar în 2008, *Copiii uraniului*, pornind, de fapt, de la un subiect de reportaj scris de Adina în *Lettre Internationale*. Noi doi am fost și colegi de grupă, la facultate, așa că am început să lucrăm împreună.

De unde a pornit ideea documentarului *Vulturii din Țaga*?

Adina Popescu: Am participat la un meci ca spectatori, *Vulturii* ne-au convins, tot ce se întâmpla pe teren era foarte simpatic. Apoi l-am cunoscut și pe managerul echipei, Nelu Târnavan, și ne-am dat seama că el este într-adevăr sufletul echipei și că face totul din pasiune pură pentru fotbal. Am decis să facem acest film în primul rând pentru el și pentru această tipologie pe care o reprezintă – un om care nu renunță, transformând înfrângerile în victorii. Ne-a plăcut foarte mult și spiritul din Ardeal, ne-a făcut cineva la Sibiu un compliment, la Astra Film – filmul nostru e cel mai „ardelenesc” film pe care l-a văzut vreodată.

Iulian Manuel: Înainte de a merge la primul meci al echipei din Țaga am citit un articol din presa locală în care fotbalistii erau ținta unor ironii dure, a unui umor un pic grosier. Ei erau deja la curent cu

Adina Popescu

ce s-a scris în ziar, iar când au aflat că am vrea să-i filmăm s-au speriat teribil. Situația echipei era disperată, ne amuza și ne întrista în aceeași măsură. Am vrut să facem un film „de public”, o comedie cu accente amare și cu inserții sociale din actualitatea satului românesc. A ieșit mai mult un film de personaj, dar, în linia mari, ideea inițială s-a păstrat printr-o rânduie.

Cu ce a fost acest proiect diferit față de celelalte la care ați lucrat? Ce provocări noi ați întâmpinat?

Adina Popescu: Ca la orice documentar, provocarea e să te împrietenești cu oamenii, iar ei să înțeleagă ce urmărești, de fapt. De ce trebuie să-ți petreci aproape un an în comunitatea lor, de ce trebuie să filmezi fiecare meci sau scene domestice care lor nu li se par esențiale. Să-i faci să înțeleagă că nu vrei să faci o știre sau un reportaj și că nu ești de la nicio televiziune. Că, de fapt, nu ai nicio miză, e plăcerea ta să-ți petreci timpul astfel, filmându-i pe ei ore și ore, așa cum pasiunea lor e să joace fotbal.

Iulian Manuel Ghervas

Iulian Manuel: A fost o producție relativ ușoară în comparație cu alte filme pe care le-am făcut înainte, nici subiectul nu a fost unul foarte dificil – o poveste rurală din Transilvania, amuzantă, pentru public și am avut o echipă bună în spate, pe băieții de la *We are basca*, producătorii Claudiu Mitcu și Răzvan Lazarovici, iar relația cu oamenii a fost faină și atmosfera destinsă.

Cum procedați când filmați în mediul rural, pentru a menține personajele naturale în fața camerei?

Adina Popescu: Așa cum am spus, e o primă etapă în care oamenii încearcă să prictească pe vrei de la ei. Și în care te privești ca pe un străin, durează ceva timp până să te accepte. Mai este și ospitalitatea tipică din Ardeal, mai mult stai la mese decât filmezi, nu poți refuza, ei te văd ca pe un musafir. Cu naturaleză nu au fost probleme, în general oamenii de la țară sunt mai naturali decât, să zicem, cei cu doctorate care își creează câte o poză, un personaj artificial pe care îl prezintă în fața camerei.

Iulian Manuel: Este nevoie de un timp de acomodare și nu întotdeauna toate merg ca pe roate, dar, în general, mizezi și pe calitatea de actor a personajului. Este aproape imposibil să spui o poveste cu un personaj care nu vrea să fie filmat, care nu se simte confortabil în fața camerei. Este important și modul în care abordezi comunicarea, felul în care te apropii de oameni și îi convingi să te accepte determină și o parte din calitatea poveștii pe care urmează să o spui.

Domnul Nelu este un personaj foarte complex, interesant și totuși obscur. Cum găsiți astfel de personaje?

Adina Popescu: Tocmai asta ne-a interesat – anonimul, fiindcă orice anonim, orice om obișnuit poate avea o poveste neobișnuită sau poate fi la un moment dat un erou în comunitatea lui. Dincolo de personaj, e și lumea satului românesc, care nu mai contează aproape pentru nimeni – o lume anonimă, la rândul ei, o lume încremenită, o lume depopulată, pentru că toată lumea pleacă, mai ales tinerii, la oraș sau în străinătate, ca să-și găsească o viață mai bună. Și atunci cine să mai joace fotbal în echipa satului?

Iulian Manuel: Nu găsești niciodată personajul pe care ți-l imaginezi sau așa cum ți-l imaginezi, doar să ai noroc să-l întâlnești întâmplător pe stradă ceea ce-i foarte puțin probabil. În cazul de față, noi am vrut să spunem o anumită poveste și am ales omul „din interior” care părea cel mai potrivit să fie eroul ei.

Refuzul de a renunța și ce înseamnă succesul cu adevărat sunt două dintre temele documentarului *Vulturii din Țaga*. Când începeți filmările la un proiect nou porniți cu o temă în gând sau așteptați să se construiască pe parcurs?

Adina Popescu: Pornim de la o idee clară, iar restul se construiește pe parcursul producției în funcție de cum evoluează lucrurile. E complicat ca la un documentar să-ți faci un plan înainte, pentru că aproape totul e imprevizibil și trebuie să te adaptezi din mers.

Iulian Manuel: Inițial am văzut în situația acestei echipe de fotbal din ultima ligă, aflată în permanență pe ultimul loc al clasamentului, o stare de fapt foarte familiară, o stare care ne definește realitatea dintr-un alt unghi și la o altă scară, apoi am înțeles că „nu-i bai, îi vreme” și am lăsat lucrurile să meargă de la sine. ■

► COMPETIȚIE ◀

Noemie zice da

Ion Indolean

Turism sexual, oameni anonimizati de o metropolă care înghite tot și multă rebeliune. Titlul filmului vorbește de fapt despre o tristă ironie: adolescenta Noémie – proaspăt fugită dintr-un centru de plasament – nu e de acord nici o secundă cu ce urmează să facă. Ajunsă într-un grup de delincvenți minori, se vede nevoită să se prostitueze (doar de data asta, își spune – doar de data asta...) pentru că astfel crede că va scăpa, că se va elibera cumva de toată această existență devenită peste noapte mizerabilă.

Regizoarea canadiană Geneviève Albert pune o problemă sensibilă și parcă tot mai extinsă: felul cum generația Z își traficează corpul, în diferite forme și nivele, atât pentru că nu vede altă soluție cât și pentru

că, uneori, i se pare cool și fără consecințe. Trauma pe care o trăiește Noémie – interpretată incredibil de Kelly Depeault, despre care sigur vom mai auzi: o combinație de carismă, rebeliune și supărare – este de fapt trauma unei generații bombardate cu platforme sociale și aplicații aflate de fapt în imediata proximitate a prostituției. Ce reperi avem și ce valori ajung mai departe spre acești tineri care cred că au lumea la picioare și își dau seama numai când e prea târziu că s-au înșelat?

► Marți, 13 iunie, ora 22:00 /
Cinema Victoria ◀

► Joi, 15 iunie, ora 14:45 /
Cinema Victoria ◀

► CLOSE-UP SIDNEY LUMET ◀

Serpico

Arabella-Angelina Cumpănă

Cu o aură mai mult teatrală decât cinematografică, după cum observă criticul de film Pauline Kael, Sidney Lumet, renumitul regizor american, operează în baza unui instrumentar care îi condiționează o ascensiune fulminantă în lumea cinematografului american. Plecând din zona producțiilor Off-Broadway, cinemaul lui Lumet se conturează printr-o optică singulară odată cu peisajele newyorkeze ale erei sale, ceea ce va rămâne consemnat în istoria cinemaului drept marca sa identitară. Anul acesta, o serie dintre proiecțiile sale majore pot fi văzute la TIFF.22 în cadrul secțiunii *Close-up Sidney Lumet*.

Lumet, puternic atras de maladiile sociale ale climatului său istoric, urmărește, în majoritatea filmelor sale, tocmai această deconstrucție a mediului corupt și vicios proliferat în America anilor

'70, aflată în tranziție. La doi ani după ce Comisia Knapp a publicat o statistică despre corupția masivă din cadrul Departamentului de Poliție din New York (NYPD), Lumet lansează, în 1973, *Serpico*, a cărui narațiune este inspirată din povestea adevărată a polițistului newyorkez Frank Serpico. Interpretat de virtuosul Al Pacino, care are o prestație electrizantă, rolul i-a adus un Glob de Aur pentru cel mai bun actor.

Ațiunea este centrată în jurul lui Frank Serpico, un polițist care dezvăluie deviațiile sistemului polițienesc din care face parte, pentru ca, drept consecință, să fie renegat de către colegii săi de breaslă. Articulând un personaj mai mult boem și nonconformist decât riguros și pragmatic, focusul cade asupra laturii sale disidente și puternic justițiar, care urmărește să demaște coruptibilitatea sistemică din cadrul Poliției newyorkeze. Fundalul biografic al filmului îi oferă, astfel, șansa lui Lumet să desfășoare un atac direct la adresa mecanismelor de protecție prin care burocrăția americană încearcă să-și mascheze afacerile infame. Tensiunile dintre sistemul corupt și spiritul justițiar al eroului sunt transplantate și în structura internă a acestuia, după cum afirmă criticul de film Richard Combs, care traversează o serie de antinomii atât în mediul profesional, cât și în cel familial. Integritatea de nestrămutat a protagonistului plasează problematici variate în centrul narațiunii: de la viciile unui sistem care se vrea a fi de partea dreptății până la rolul pe care fiecare individ îl are în diseminarea acestor cusururi sistemice.

Printr-o obsesie aproape maladivă, *Serpico* își conservă propriul sistem de valori în mijlocul unui organism decadent, invitându-ne să medităm la alegerile individuale care ajung, ulterior, să ne definească la nivel comunitar, drept colectivitate.

► Marți, 13 iunie, 21:45 /
Iulius Open Air ◀

► ZILELE FILMULUI ROMÂNESC ◀

Oameni de treabă

Ion Indolean

Aflat pe muchia dintre dramă și satiră, noul film al lui Paul Negoescu pare să nu aibă un corespondent evident în tradiția cinematografică autohtonă. Asta vine probabil din personalitatea regizorală a lui Paul, concomitent ludică și gravă, amuzată și serioasă. *Oameni de treabă* vorbește despre multe dar parcă numai despre oameni de treabă nu. Pur și simplu nu sunt de găsit. Povestea e plină de meschini, mincinoși, duplicitari, pentru că așa pare să fie România – un stat eșuat? Poate. Un sat corupt? Absolut.

Ilie (Iulian Postelnicu) e polițist aici și are un vis: să dețină livada lui, să aibă lucrul lui. Țesătura de încrengături, corupția mică, contrabanda de graniță a devenit ceva normal aici. Cât poate rezista? Mult și bine, dacă toată lumea rămâne mulțumită. Figurile autorității – preot, primar, polițist, cei trei P(iloni) – se completează reciproc. Conlucrează nu pentru binele comunității – unde diferite forme de abuz sunt în floare – ci mai degrabă pentru propria bunăstare. Prins însă la mijloc într-o

situație care deja e prea deplasată pentru sănătatea lui morală, Ilie pare să nu mai accepte ce i se petrece sub nas. Cu toate atențiile mai-marilor comunității, cu toate manipulările sentimentale, efectiv nu mai poate. Ce naște în el această reacție surprinzătoare venită contra curentului? O femeie? Conștiința? Faptul că face parte din generația puțin mai tânără decât cei care l-au încălcat? Noul coleg debutant agresat peste orice limită? Povestea nu apasă pe ceva anume, ci ne lasă pe fiecare să construim propria variantă a adevărului, propria variantă a ce va declanșa de fapt schimbarea...

► Proiecție specială pentru persoanele cu deficiență de vedere
Marți, 13 iunie, 19:30 /
Cinema Mărăști ◀

► Vineri, 16 iunie, 15:15 /
Cercul Militar ◀

► Sâmbătă, 17 iunie, 18:00
Cinema Dacia Mănăstur ◀

DESCOPERĂ PASIUNEA
MOMENTELOR DE NEUITAT
ALĂTURI DE CAMPARI LA TIFF.

CAMPARI

SPONSOR

TIFF.22

Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 9-18.06.2023

18+ CONSUMĂ CAMPARI ÎN MOD RESPONSABIL

Theo Mureșan: „Idea Trofeului era să fie ceva despre Cluj, despre Transilvania”

Trofeul Transilvania este cel mai râvnit obiect al festivalului. Theo Mureșan, creatorul acestuia și profesor la UAD, împărtășește câteva gânduri despre trofeu și începuturile festivalului.

Șerban Mark Pop

Pentru început, aș vrea să vă întreb despre trofeu? De unde a venit ideea?

Am fost solicitat în momentul în care Tudor Giurgiu și echipa lui au decis să pornească acest festival. Ei încet, încet și-au făcut și logoul festivalului, iar ideea trofeului era să fie ceva despre Cluj, despre Transilvania. În momentul în care logoul de tip turn a apărut, a apărut și ideea aceasta cursivă a trofeului, inclusiv tăierea pe diagonală, o formă foarte clasică și foarte simplă. Este un trofeu minimalist, care a încercat să nu cadă în zona kitsch-ului cu multe frunze și frunzulițe, ci să fie o formă simplă, clară, clasică, cu proporții bine studiate.

Legătura dintre arta vizuală și film a fost mereu una strânsă. V-ați imaginat

vreodată în cealaltă ipostază, cea de cineast, de regizor?

Chiar regizor nu am fost, dar am jucat teatru în școală, am avut câteva acțiuni și în zona de performance, apoi m-am întâlnit cu Tudor Giurgiu și colaborarea cu el pentru filmul său de diplomă.

Întâlnirea cu Tudor Giurgiu a dus înspre TIFF, iar de la prima ediție a trecut mult timp. Îmi puteți spune câte ceva despre evoluția TIFF-ului și ce vă amintiți cu drag din festival?

Am albit, dacă se poate spune asta. Eram o mână de oameni care lucram de toate. Îmi aduc aminte că, la un moment dat, a trebuit să executăm o scenografie pentru holul cinemaului Republica, actualmente Florin Piersic, iar cinemaul nu arăta foarte bine. Am lucrat o zi și o noapte. ■

► FOCUS NORDIC ◀

Viață de câine

Andrea Marton

Cât de departe ești dispus să mergi pentru a-ți depăși condiția? Aceasta este principala temă abordată de cel mai recent lungmetraj al Isabellei Carbonell, *Viață de câine*. Pe lângă regia excelentă, Carbonell s-a ocupat și de scrierea unei povești captivante, urmărind lupta a doi gemeni pentru supraviețuire într-o lume în care rădăcinile condiționează adesea întreaga viață.

Imigranți sirieni, gemeni fraternali, ajung în Suedia fără un adăpost sau vreo cale de scăpare din situația degradantă în care se găesc. Ea se prezintă drept o femeie agresivă și foarte îndrăzneată, hotărâtă să scape de probleme și gata să-și atingă obiectivele cu orice preț, în timp ce el este mai degrabă un gigant bun la suflet, care nu vorbește, ci se rezumă la a striga în sinea lui. Această opoziție constituie conflictul bine definit al filmului.

Visul de a avea un acoperiș deasupra capului îi determină pe gemeni să accepte o ofertă de muncă neașteptată din partea unui personaj misterios, un anume Henrik Norlen rece ca gheața. La prima vedere, sarcina pare destul de simplă: transportarea de mărfuri dintr-un punct în altul. Dar cum nimic nu este ceea ce pare, iar banii se câștigă greu, gemenii ajung să afle că ceea ce transportă este departe de a fi materie inanimată. Este vorba în schimb de fete tinere de livrat unor clienți anonimi.

Însă adevăratul conflict este declanșat atunci când cei doi descoperă că trebuie să transporte două fete minore (Mia și Emma Lu), dintre care una nu are mai mult de zece ani. Din acest moment, filmul este învăluit de o atmosferă deosebit de terifiantă și chinuitoare. Gemenii se confruntă cu alegeri grele, iar integritatea lor morală este pusă serios la încercare. Tensiunea se transmite dincolo de cuvinte prin momente tăcute și limbaj non-verbal, regăsit în special în interacțiunea dintre gemeni.

În ansamblu, filmul oferă o poveste antrenantă despre disperare și supunere, situată în medii suburbane luminate adesea în culori neon.

► Marți, 13 iunie 18:00 / Cinema Dacia Mănăștur ◀

Masterclass cu Michel Franco

Maria Cristiana Nițu

nonconformismul specific. Printre aceste filme se numără *Cronic* (2015) și *Fiica lui April* (2017), titluri care l-au consacrat și pentru care Franco a fost premiat la Cannes. A adus pe ecran povești remarcabile, de cele mai multe ori șocante prin temele și viziunile pe care le expunea.

Miercuri, pe 14 iunie, la 10:30, la Hotel Blu Radisson, Michel Franco va susține un masterclass de regie pentru studenții la film din Cluj, în premieră în România. Intrarea este liberă pentru public, însă datorită faptului că evenimentul este dedicat categoriei de studenți la film, participanții trebuie să aibă o minimă experiență în materie de cinematografie, sau să facă parte dintr-o facultate de profil. În cadrul masterclass-ului, Michel Franco va împărtăși celor prezenți din experiența de regizor, scenarist și producător, precum și talentul de a le îmbina în cel mai ingenios mod posibil. Va vorbi despre uneltele necesare pe care cei pasionați de film și producție trebuie să le cunoască și să le aplice pentru a se remarca în domeniul cinematografic, inspirația din spatele producțiilor sale, dar și relatări personale din viața lui impresionantă. Moderatorul masterclass-ului va fi Ionuț Mareș, care va purta o discuție destinată cu Michel Franco despre subiectele propuse.

La TIFF.22, Michel Franco face parte din juriul Competiției Oficiale, alături de actrița Judith State, regizorul britanic Harry MacQueen, actorul sârb Darko Perić și Nicoletta Romeo, producător și programator de film. ■

Regizorul și producătorul mexican Michel Franco, cunoscut pentru filmul său *După Lucia*, care a câștigat Premiul Un Certain Regard la Festivalul de Film de la Cannes în 2012, precum și filmul *Asfințit*, care rulează în premieră la TIFF.22, va susține un masterclass de regie pentru studenții la film din Cluj-Napoca. Notorietatea lui Michel Franco se datorează stilului său autentic, orientat spre o nișă specifică cinemaului contemporan, despre dinamica puterii transpusă asupra structurilor socio-politice cu probleme familiale ca structură periferică. De-a lungul carierei sale a fost premiat pentru capodoperele cinematografice care l-au adus în atenția publicului prin

► LARGER THAN LIFE ◀

Patrick și balena

Crăița Nanu

Suntem atât de ocupați să privim cerul și să așteptăm semne de acolo, că uităm câte mai avem de descoperit și înțeles încă pe această planetă. A trebuit ca regizorul Craig Foster să își dedice un an din viață urmării unei caracatițe pentru a înțelege că se poate ajunge la o conexiune cu ceva ce nu doar că nu vorbește pe limba noastră, dar trăiește într-un mediu străin nouă. *Patrick și balena* este *My Octopus Teacher* la puterea a zecea, grație regizorului Mark Fletcher și a lui Patrick Dykstra, foto-

graf și cercetător marin, din copilărie complet fascinat de balene. Acesta și-a părăsit meseria de avocat pentru a-și dedica viața imenselor animale, apoi a călătorit lumea în lung și în lat în căutarea balenei albastre, prima lui pasiune. A întâlnit pe drum multe tipuri de balene, le-a studiat și documentat pe toate, însă cea care i-a schimbat complet viața și perspectiva asupra relației cu ele a fost cașalotul Dolores.

Dacă *Moby Dick* se apleacă în fața imensității copleșitoare a animalului,

Patrick înoată de jur împrejurul lui, îl filmează, fotografiază și țacăne din aparat în semn de salut. Cașalotii femele au un salut specific ce seamănă cu codul morse: trei de țac, urmate de doi de țac, un sunet metalic, de roțiță zimțată cu ecou. Cașalotul îi răspunde. Apoi Patrick se răsucește în apă și cașalotul imită mișcarea. Imaginea este incredibilă. Patrick este o musculiță pe lângă Dolores.

Se fac în prezent studii pentru a putea descifra limbajul balenelor. Patrick

însă se oprește la limita dintre pasiune și știință, o graniță pe care nu o poate trece fără a pierde, simte el, încrederea animalului. Așa că se balansează pe muchie cu optica omului care nu poate de unul singur, nu într-o singură viață, să ajungă suficient de departe pentru a șterge orice bănuială de antropomorfizare extatică. *Patrick și balena* e un documentar ce arată fabulos de imposibil, un close encounters pe pământ, cu animale care, la o privire atentă, sunt mai extraterestre chiar decât extraterestrii la care ne dorim așa de tare să ajungem.

► Marți, 13 iunie, 21:45 / Piața Unirii Open Air ◀

► Marți, 13 iunie, 21:45 / Parc Poligon Florești ◀

► FĂRĂ LIMITĂ ◀

Măsuța de cafea

Oana Balaci

Cine ar fi crezut că destinul unei familii întregi se poate schimba radical din cauza unei măsuțe de cafea? Universul lucrează în moduri misterioase. Nu știm ce păcate au săvârșit cuplul căsătorit format din Jesus și Maria pentru a primi înapoi o „karma” atât de crudă – un concept în care cea din urmă crede cu tărie. Însă știm totuși un lucru: obiectul de mobilier pentru care s-au certat atât de aprig îi va costa mult mai mult decât prețul inscripționat pe etichetă.

Comedia horror a regizorului spaniol Caye Casas, *Măsuța de cafea*, îi urmărește pe cei doi, proaspăt deveniți părinți, în încercarea de a naviga pe ape cât mai line prin noua etapă din viața lor. Încă de la creditele de început, construite ingenios cu ajutorul instrucțiunilor de asamblare a măsuței improșcate cu roșu la final, audiența realizează că apele vor fi mult mai tulburi decât se așteaptă fericita pereche. Piesa de domino ce va da startul unui șir lung de evenimente tragice cade din cauza lui Jesus, asociat cu figura biblică a mântuitorului Iisus nu doar la nivel nominal, ci și fizic. Faptul că cel ce seamănă cu „salvatorul” este și cel ce îi condamnă neintenționat pe toți cei

prezenți la cină la cea mai traumatizantă noapte din viața lor este una dintre multele ironii de care regizorul se folosește pentru a stimula publicul.

Nefericitul accident din incipit, de care doar protagonistul știe, pornește o cursă contra-cronometru până la aflarea adevărului de către celelalte personaje. Într-o cromatică întunecată reprezentativă, tensiunea construită devine aproape imposibil de suportat. Detalii precum preșul de la ușă pe care scrie „zâmbește-i vieții” sau discuțiile cu înțeles dublu despre bucuria de a fi mamă sunt șiretlicuri, deopotrivă ilare și înfiorătoare, menite să creeze o conexiune cu publicul, care este conștient de situația alarmantă a lui Jesus. Indiciile se află însă la tot pasul și pentru figura maternă aflată în necunoștință de cauză. *Măsuța de cafea* abundă în simboluri, în special religioase, iar calul alb de pe tapetul din casa lor, ce semnifică moartea în creștinism, nu se ascunde de privirile nimănui. Rămâne doar ca mama să îi interpreteze prezența.

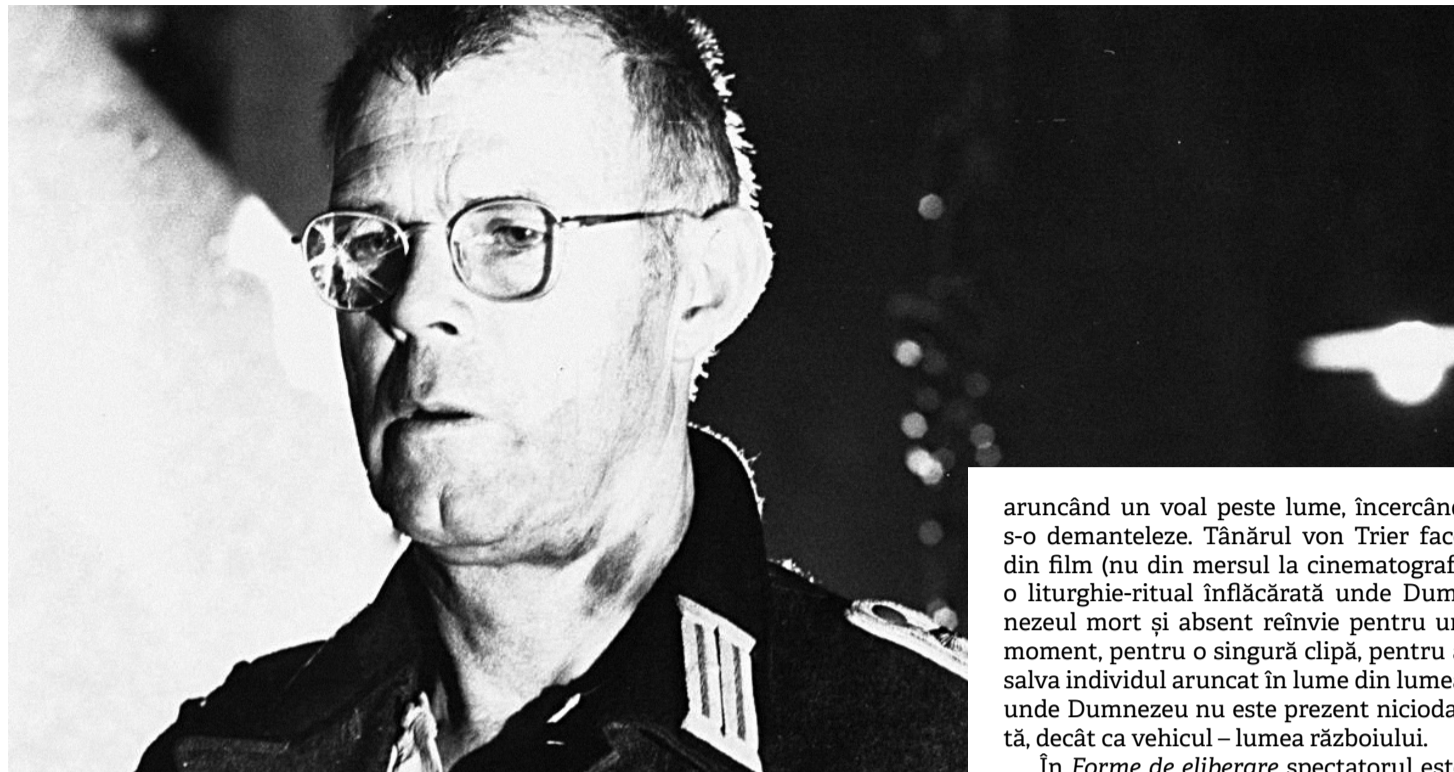
► Marți, 13 iunie, 20:30 / Cinema Florin Piersic ◀

Forme de eliberare

Bogdan-Andrei Lungu

Presupunând că adevărul ar fi o flăcă-ră – ca să ne jucăm cu o faimoasă frază a lui Nietzsche – oare ne va arde o asemenea flăcă-ră, sau ne va vindeca? Lars von Trier în al său film de absolvire al Școlii Naționale de Film din Danemarca, intitulat *Forme de eliberare*, înghite flăcă-ră prometeică și dă viață flăcă-rii iubirii. Își deschide filmul prin a ne spune că „ce faci pentru iubire merge dincolo de bine și de rău”, dincolo de limitele moralității, unde omul începe să-și piardă umanitatea constitutivă ca animal moral și rămâne doar cu experiența religioasă.

Forme de eliberare este mai puțin un film despre război (și eliberare) decât este o reflecție profundă, religioasă, liturgică și încărcată cu creștinism până la cote alarmante, unde von Trier ne prezintă o latură a eliberării țării lui de baștină, Danemarca, care n-a mai fost explorată (cel puțin în acest mod) până la el. Filmul exprimă inexprimabilul prin cântec, cor, fraze scurte, pregnante și memorabile, toate într-o încercare de a surprinde condiția omului în post-apocalipsă, post-catastrofă, post-război-ca-nici-un-alt-război. În acest peisaj sumbru se ridică tot felul de demoni care nu pot fi oprțiți, pe care prin film îi poți confrunta, dar niciodată direct. E o luptă

simulacru versus simulacru, în care nimeni nu vorbește – și nici nu ar putea să vorbească.

Cum să vorbești despre război? Cum să exprimi ceva demn de auzit, demn de o ureche, când nu ascultă nimeni, nu există urechi, toate fiind înfundate în zgomotele ororilor lumii sub război? Cum zicea Vonnegut, nu poți spune nimic inteligent

despre război (dar despre pace? despre eliberare? despre războiul interior al post-războiului real, material?). Trier topește războiul și timpul, sublimează neputința în rugăciune și înălțare.

Aici, filmul ca mijloc de expresie și de comunicare, își pierde contururile clar definite ale unei arte consacrate și se transformă în rugăciune și în meditație,

aruncând un voal peste lume, încercând s-o demanteleze. Tânărul von Trier face din film (nu din mersul la cinematograful) o liturghie-ritual înflăcă-rată unde Dumnezeu mort și absent reînvie pentru un moment, pentru o singură clipă, pentru a salva individul aruncat în lume din lumea unde Dumnezeu nu este prezent niciodată, decât ca vehicul – lumea războiului.

În *Forme de eliberare* spectatorul este invitat să participe la aceasta rugăciune eliberatoare, la înălțarea pe care o poate aduce experiența religioasă în situații limită (sau apogeu?) ale condiției umane. Trier ne ridică întrebări mai mult decât să ne dea răspunsuri. Anume: este asta film sau mântuire?

► Marți, 13 iunie, 21:30 / Muzeul de Artă ◀

Munch

Crăița Nanu

Vine domnul critic binevoitor la artistul turmentat în mijlocul unei petreceri în subsolurile Berlinului. Vrea să îi ofere un *reality check* gratuit. Îl întreabă dacă crede că este cu adevărat bun, ca Rembrandt, Rubens sau Renoir. Munch, se știe, nu este niciunul din cei trei mai sus numiți și oricum starea de spirit și ora târzie nu invită politețuri. Ce primește domnul critic este o lecție de bună conduită și minimă decentă în discuțiile cu artiști, care rămâne vie mult după finalul filmului. Doar și pentru acel moment, *Munch* își merită un loc pe marile ecrane, la fel cum stridența deranjantă aproape a unora dintre tablourile sale și-a meritat

locul în galeriile marilor muzee ale lumii. Iar replica lui Munch, exact ca întreg filmul, sare din tiparul vremurilor și al poveștii și strigă peste și printre rânduri direct la spectatori.

„Dumneata crezi că noi, ca ființe umane, trebuie să căutăm tot timpul stabilitatea? Pentru că asta contează, acum? Că am ajuns atât de firavi încât ne trebuie calea minimei rezistențe? Să ne angajăm într-un expresionism oarecare, realizând copii ale copiilor ale copiilor și poate adăugând niște efecte audiovizuale peste tot restul, ca să-l seducem pe spectator și să lăsăm în umbră adevăratul conținut? Asta vrei să spui? Despre asta e vorba?”

Da, ați citit bine, o parte din *Munch* se petrece în Berlinul contemporan. Filmul lui Henrik Martin Dahlsbakken este fragmentat. Compus din patru povești, în patru zone temporale cu patru actori (trei actori și o actriță, Alfred Ekker Strande, Mattis Herman Nyquist, Ola G Furuseth și Anne Krigsvoll) interpretând pictorul la varii vârste. Stilurile de filmare sunt tot atât de multe și

zigzagul poveștii se simte la fel de improbabil cum – probabil – se simteau și picturile lui Munch la vremea când acesta le-a creat.

► Marți, 13 iunie, 16:00 / Casa de Cultură a Studenților ◀

► Sâmbătă, 17 iunie, 20:30 / Cinema Dacia Mănăștur ◀

PROIECȚII SPECIALE

Crystal Pite și Miriam Răducanu

Crăița Nanu

Cystal Pite, coregrafă și dansatoare canadiană, este cotate în top 10 cei mai buni coregrafi din lume. Spectacolul său, *Angels' Atlas*, a avut o singură reprezentare, premiera, la Baletul Național din Canada înainte să înceapă pandemia din 2020. În 2022, regizoarea Chelsea McMullan s-a folosit de revenirea reprezentății pe scenă pentru a realiza un docu-

mentar ce face portretul coregrafei, mai întâi prin lucrul cu dansatorii și apoi prin roadele acestui efort, spectacolul în sine.

„Simt că am învățat enorm ca regizor privind-o! Iubesc modul în care reușește să exprime emoția care duce spre mișcare. Nu am văzut pe nimeni să facă ceea ce face ea”, spune regizoarea într-un interviu. Documentarul reușește într-adevăr să aducă în fața spectatorului un munte de energie

Vor semăna ele cu ce va simți publicul? – întrebarea asta nu o pune nimeni, răspunsul îi apare însă singur pe a doua jumătate a filmului, când suntem invitați la spectacol, de la început și până la final.

Regizoarea a filmat în cursul unei reprezentări și apoi încă trei zile de reluări. A folosit macara și tracking shots direct pe scenă pentru a capta spectacolul din interior. Este un regal vizual pentru spectatori, posibil doar datorită filmului. Nimeni din sala Baletului Național nu a văzut *Angels' Atlas* așa cum îl veți vedea la cinematograful.

Proiecția va fi urmată de inegalabila Miriam Răducanu, în sub o oră de improvizării pe ritm de Miles Davis. În *O întâmplare cu jazz*, documentarul lui Mircea Albuțiu, iubita coregrafă, dansatoare și profesoară de dans este filmată în apartamentul propriu în timp ce își creează moment după moment pe fond de *so what*, rostit la fel de surprinzător ca ritmul de jazz.

Mentora și partenera de *Nocturne* a lui Gigi Căciuleanu îl cere reproduș într-un colț, „nu mult mai departe de mine”, și apoi reia pașii, cu și fără pălărie, oprindu-se periodic să exclame: „Nu-i bine!” Mișcărilor îi sunt însă ceas și ceva din mondenul locației combinat cu muzica care pare că sare din mișcărilor ei, nu invers, fac acest documentar o continuare perfectă, cu parfum nostalgic local, pentru *Crystal Pite*.

Crystal Pite: Angels' Atlas și *O întâmplare cu jazz* sunt proiecții speciale JTI, partener al festivalului încă din primul an, mereu alături de filme care celebrează cele mai desăvârșite expresii ale dansului.

► Marți, 13 iunie, 18:00 / Casa de Cultură a Studenților ◀

► Duminică, 18 iunie, 22:00 / UBB Open Air ◀

► SUPERNOVA ◀

Să înceapă dansul

Crăița Nanu

Să înceapă dansul este *grumpy old men... and lady*, în road trip prin Argentina rurală. În condițiile în care mai nimeni nu e ursuz pentru că suntem pe teren latin, unde dracii fierb la vedere iar certurile nu sunt întâmplătoare, ci căutate.

Filmul propune alăturarea de trei nume notorii pentru Argentina: Jorge Marralle, mare actor de teatru și film, Mercedes Morán, actriță cunoscută egalmente pentru rolurile din televiziune acolo, și aici pentru rolurile de cinema (filmele Lucretiei Martel, *The Swamp* sau *Holy Girl*), Darío Grandinetti, actor de televiziune și film, văzut peste hotare în titluri de Almodóvar (*Hable con ella* sau *Julieta*), sau în *Wild Tales*, de Damián Szifron. Grandinetti și Moran sunt acest fost cuplu celebru de dansatori de tango, regăsiți mulți ani mai târziu, când pare că s-a ales praful de cele peste 20.000 de dansuri pe care le-au trăit împreună. Memoria colectivă îi mai amintește din când în când, dar în rest cei doi sunt lăsați pradă propriilor reflectoare.

„Nu s-a inventat încă cuvântul care să descrie golul ce rămâne într-un cuplu de tango atunci când unul dintre cei doi pleacă”, așa auzim și, până la primul debut de isterie, tindem să rezonăm cu romantismul unei regăsiri la bătrânețe. Cei doi însă sunt atât de încăpățânați încât managerul și nelipsitul prieten, interpretat de Morrale, îi lasă în drum în toiu unei dispute și pleacă preț de câțiva kilometri buni: „distanța depinde de intensitatea certei”, le spune el răsând când cei doi ajung finalmente perpedes la mașină. *Să înceapă dansul* este un joc, un tango impecabil în trei ce amuză, trezește și finalmente înmoaie chiar și o inimă de piatră, căci „orice poveste importantă merită terminată bine”, iar asta uneori este cel mai greu demers posibil.

► Marți, 13 iunie, 17:00 / Universitatea Sapientia ◀

► Miercuri, 14 iunie, 21:00 / Cinema Florin Piersic ◀

SOLUȚII PROFESIONALE PENTRU AFACEREA DUMNEAVOASTRĂ

NESPRESSO
PROFESSIONAL

CONTACT: 0800 008 500
EMAIL: NESPRESSOPRO.ROMANIA@NESPRESSO.COM
WEB: WWW.NESPRESSO.COM/PRO/RO/RO/

Mădălina Mușat

„Cred în autoanaliză ca parte importantă a evoluției unui actor”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în cadrul TIFF, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul **10 pentru FILM la TIFF** își propune să promoveze figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii care nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

a consemnat Elena Popa

Credit foto: Sabina Costinel

Cei 10 selectați pentru ediția a 12-a a programului sunt: *Cos-ti Apostol și Mădălina Mușat (Sf. Gheorghe)*, *Andrada Balea (Cluj)*, *Christine Cizmaș și Ana Maria Cojocaru (Timișoara)*, *Cătălin Ștefan Mîndru (Suceava)*, *Marcela Motoc, Camelia Pintilie și Vlad Ionuț Popescu (București)*, *Sara Pongrac (Focșani, Turda, Cluj)*.

Mădălina Mușat (28 ani) a absolvit Actoria la Cluj (clasa Mikl s Bács), apoi a făcut master la București. E angajată la Teatrul Andrei Mureșanu, Sfântu Gheorghe. Actrița Elena Popa, fostă selecționată la 10 pentru FILM în 2012, la prima ediție, i-a pus câteva întrebări:

De ce iubești singurătatea?

Iubesc e mult spus, dar o apreciez. Singurătatea te obligă să afli lucruri despre tine, iar un om care se cunoaște bine pe el însuși devine puternic.

Crezi că ești așa cum ești și pentru că te-ai născut aproape de mare?

Cred că oamenii care au copilărit la mare au în comun un fel de ștregărie. Cred că ne-au rămas nopțile pierdute pe plajă imprimate în suflet și vedem lumea prin aceleași filtre. Mai târziu avem impresia că lumea funcționează conform legilor

plajei Dar de multe ori e benefic acest soi de libertate.

Cum împlânzești frica?

Nu încerc să o împlânzesc sau să-i opun rezistență pentru că e puternică și s-ar putea să ies eu prost. O las să fie, o iau cu mine peste tot, dar nu o las pe ea să ia decizii.

De la ce catastrofe te poate salva autoironia?

De la aproape toate. Cred că umorul e o plasă de salvare din multe situații, iar dacă situația e prea gravă ca să te mai salvezi cu umor, un pic tot cred că e binevenit.

Timpul tău e prețios, pentru că...?

... e singura resursă pe care nu o mai pot recupera. De aceea cred că trebuie să fim foarte atenți cum și cu cine alegem să-l cheltuim.

(Despre competitivitate și ploaie, despre frumusețe și mers pe jos, despre greșeli și emoții, despre validare și ceva secret în interviul integral se citește pe LiterNet.ro la <https://agenda.liternet.ro/cronici/10pentrufilmattiff.html>) ■

PROGRAM / MARȚI / 13 IUNIE

CINEMA FLORIN PIERSIC

15:30 SUPERNOVA

Împăratul furnicilor (Il signore delle formiche)
134' / Gianni Amelio / Italia [4R1]

18:00 FOCUS NORDIC

Marinarul meu iubit (My Sailor, My Love)
103' / Kirsi Vikman / Finlanda, Irlanda, Belgia [4R2]

20:30 FĂRĂ LIMITĂ

Măsuța de cafea (La mesita del comedor)
90' / Caye Casas / Spania [4R3]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:00 FOCUS NORDIC

Munch
104' / Henrik Martin Dahlsbakken / Norvegia [4C1]

18:00 PROIECȚII SPECIALE

Crystal Pite: Angels' Atlas
Chelsea McMullan / 64' / Canada precedat de
O întâmplare cu jazz (Without Expectations)
Mircea Albuțiu / 48' / România [4C2]

20:30 FĂRĂ LIMITĂ

Ultimul tango la Paris (Last Tango in Paris)*
129' / Bernardo Bertolucci / Franța, Italia [4C3]

CINEMA VICTORIA

10:00 FOCUS NORDIC

Stare de fapt (A Human Position)
78' / Anders Emblem / Norvegia [4V1]

12:30 COMPETIȚIE

Barbarii (La barbarie)
94' / Andrew Sala / Franța, Argentina [4V2]

15:00 COMPETIȚIE

Hit (Banger.)*
111' / Adam Sedlak / Cehia [4V3]

17:30 COMPETIȚIE

Unchiul (The Uncle)
104' / David Kapac, Andrija Mardešić / Serbia, Croația [4V4]

19:45 COMPETIȚIE

Fiica mâniei (La hija de todas las rabias)
87' / Laura Baumeister de Montis / Nicaragua, Mexic, Olanda, Germania, Franța, Norvegia, Spania [4V5]

22:00 COMPETIȚIE

Noémie zice da (Noémie dit oui)*
113' / Geneviève Albert / Canada [4V6]

CERCUL MILITAR

14:00 SMART 7

Pâine și sare (Bread and Salt)
100' / Damian Kocur / Polonia [4W1]

16:30 SMART 7, FOCUS NORDIC

Mannvirki
71' / Gustav Geir Bollason / Islanda, Franța [4W2]

19:00 FILM FOOD

La Huella, povestea unui bar pe plajă (La Huella, Historia de un Parador de Playa)
70' / Alessio Rigo de Righi / Argentina [4W3]

20:30 COMPETIȚIA LOCALĂ / 150'

Intrare liberă! [4W4]

CINEMA ARTA

10:00 WHAT'S UP, DOC?

De veghe (Dogwatch)
78' / Gregoris Rentis / Franța, Grecia [4A1]

12:00 WHAT'S UP, DOC?

Corbii sunt albi (Crows Are White)
98' / Ahsen Nadeem / SUA, Japonia, Irlanda [4A2]

14:30 LARGER THAN LIFE

Criticul (El crítico)
80' / Javier Morales Perez, Juan Zavala / Spania [4A3]

17:00 LUNĂ PLINĂ

Cina în familie (Family Dinner)
97' / Peter Hengl / Austria [4A4]

19:15 FOCUS NORDIC

Patru mici adulți (Four Little Adults)
121' / Selma Vilhunen / Finlanda [4A5]

22:00 FĂRĂ LIMITĂ

Ars de soare (Rotting in the Sun)*
109' / Sebastian Silva / SUA [4A6]

SAPIENTIA

10:15 EDUCATIFF

Regina dansului (Dancing Queen)
92' / Aurora Gossé / Norvegia [4S1]

12:30 FILM FOOD

Chef-a (She Chef)
105' / Melanie Liebhheit, Gereon Wetzel / Germania, Austria [4S2]

14:45 VA URMA

Oameni de bine (Des gens bien)
104' / Stéphane Bergmans, Benjamin d'Aoust, Matthieu Donck / Belgia [4S3]

17:00 SUPERNOVA

Să înceapă dansul (Empieza el baile)
99' / Marina Rosa Szerezevsky / Argentina, Spania [4S4]

19:15 SMART 7

India
123' / Telmo Churro / Portugalia [4S5]

22:00 SMART 7

Nu uita să clipești (Remember to Blink)
109' / Austeja Urbaite Lituania [4S6]

CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Oameni de treabă (Men of Deeds)
105' / Paul Negoescu / România, Bulgaria [4Z1]
Proiecție specială pentru persoanele cu deficiență de vedere

CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

18:00 FOCUS NORDIC

Viață de câine (Dogborn)
84' / Isabella Carbonell / Suedia [4D1]

20:30 SUPERNOVA

În trecere (Passages)*
91' / Ira Sachs / Franța [4D2]

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45 LARGER THAN LIFE

Patrick și balena (Patrick and the Whale)
73' / Mark Fletcher / Austria [4U1]

PARCUL POLIGON FLOREȘTI

21:45 LARGER THAN LIFE

Patrick și balena (Patrick and the Whale)
73' / Mark Fletcher / Austria [4F1]

IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 CLOSE-UP SIDNEY LUMET

Serpico
130' / Sidney Lumet / SUA [4P1]

UBB OPEN AIR

22:00 VA URMA

Actorul (The Actor)
118' / Nima Javidi Iran [4X1]

MUZEUL DE ARTĂ

21:30 FOCUS NORDIC

Forme de eliberare (Images of a Relief)
57' / Lars von Trier / Danemarca [4M1]

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

Let's Go Digital – Primii pași în cinematografie

Let's Go Digital! (LGD), unul dintre cele mai populare proiecte din cadrul **TIFF** adolescenților, își propune ca pe parcursul a mai multor zile să promoveze educația cinematografică în rândul tinerilor, precum și să descopere noi talente.

Andrea Marton

De-a lungul a zece zile, 16 adolescenți au posibilitatea să se conecteze cu lumea filmului de cealaltă parte a ecranului, din interiorul industriei, parcurgând intensiv toate etapele necesare în realizarea unei pelicule. Tinerii vor fi îndrumați de către profesioniști din cinematografia română și vor lucra cu aparatură de filmare profesională. De asemenea, ei vor avea acces la toate evenimentele festivalului și la întâlniri cu invitați importanți din lumea filmului.

„Scopul acestui atelier este să îi facă pe tinerii participanți să înțeleagă cum trebuie să gândești atunci când faci un film. Deci parcurgem fiecare etapă, pentru a înțelege de ce e necesară. De pildă, ce înseamnă să stai în spatele camerei, ce arăți publicului, de ce?”, a explicat pentru **AperiTIFF** Melinda Boros.

Cei 16 participanți proveniți din diferite județe ale țării lucrează pe parcursul workshop-ului în echipe pentru a realiza scurtmetraje pornind de la o temă dată. Produsele finale vor fi apoi proiectate în penultima seară de festival, iar cel mai bun film, votat de către public, va fi premiat.

Atelierul de film *Let's Go Digital!* a avut loc pentru prima dată în iunie 2005, la Cluj-Napoca. Datorită succesului primei

ediții au urmat altele, desfășurate atât în timpul **TIFF**, la Cluj și Sibiu, cât și independent de festival, în cartierul Rahova din București, în februarie 2007, și în localitatea 2 Mai din județul Constanța, în decembrie 2007.

Din 2007, în cadrul workshop-ului sunt invitați în fiecare ediție trei foști participanți, aleși pe baza unei preselecții, având rolul de a-i îndruma pe începători și de a realiza un *making of* al atelierului. Ediția de anul acesta îi are drept mentori pe Tudor Platon și Alexandru Popescu, ajutați pe partea tehnică de Alexandru Demian.

Let's Go Digital! a demonstrat rezultate vizibile în timp, unii dintre foștii participanți alegând să urmeze studii de cinema și ajungând să lucreze în prezent în domeniu. ■

Cel mai bun scenariu
e să vii pentru festival și
să rămâi pentru Cluj

REGINA MARIA
iubeste TIFF!

Șapte regizori din Cluj, în finala Competiției Locale TIFF.22

Oana-Florentina Bostan

De peste 10 ani, **TIFF** promovează și premiază cineaștii clujeni, oferindu-le șansa de a-și vedea cele mai recente producții pe marele ecran, în cadrul Competiției Locale.

Anul acesta, șapte dintre cele 31 scurtmetraje înscrise au fost selectate ca finaliste. „30.03” / „Treizeci martie” (r. Ruxandra Bratfalean-Igna) este o reprezentare sub formă de amintiri a evenimentelor precedente morții unui tânăr, alternate cu schimbările și conflictele ulterioare între prietenii acestuia. În „Circ” (r. Ioan-Alexandru Sirbu), o psiholoagă proaspăt absolventă de facultate încearcă să afle cauzele pentru care un grup de studenți de la secția de actorie refuză să se mai întoarcă la cursuri, și doi prieteni vechi se trezesc într-o situație nouă în „Dimineața lui Oedip” (r. Eszter Tompa). „Fără nume” (r. George Cibotariu) spune povestea unui tânăr fotograf care își navighează sexualitatea într-o serie de întâmplări care-i cauzează o profundă dezordine mentală, în timp ce în „Hanna & Flóra” (r. Márton Nagy), două vechi prietene se reunesc numai pentru

a ajunge încătușate la o secție de poliție. „Numa' ceru' și pământu'” (r. Ana-Ștefana Pop) găsește o bunică singuratică și pe nepotul acesteia locuind într-unul dintre cele mai izolate sate montane ale României, iar două povești se bat cap în cap în „Să nu mergi prin mărăcini” (r. Dragoș Bota). În el, Cătălina petrece o noapte alături de un bărbat cunoscut la o petrecere și e luată prin surprindere când află că acesta nu-și mai amintește nimic din cele întâmplate.

Premiul Competiției Locale **TIFF**, în valoare de 1.500 euro, oferit de Banca Transilvania, și serviciile de producție în valoare de 15.000 de euro pentru următorul proiect de film al regizorului, acordate de Numa Film, vor fi oferite în urma votului juriului format din trei profesioniști din domeniu: producătoarea Irina Malcea, actorul István Téglás, și regizorul și scenaristul Mihai Mincan. Aceștia vor acorda și Mențiunea Specială a juriului – servicii de post-producție în valoare de 7.000 de euro, oferite de Numa Film. Câștigătorul Competiției Locale va fi recompensat și cu premiul oferit de Leonidas, partener de tradiție al proiectului, care dăruiește câștigătorului ciocolată pentru un an de zile.

Filmele realizate de profesioniști sau amatori originari din Cluj sau care locuiesc, studiază ori lucrează în aria geografică a județului vor fi proiectate la Gala Competiției Locale astăzi, 13 iunie, de la ora 20:30 la Cercul Militar. Intrarea este gratuită, în baza unei rezervări online prin tiff.eventbook.ro. ■

► SUPERNOVA ◀

Împăratul furnicilor

de Laurențiu Paraschiv

Inspirat de fapte reale, *Împăratul furnicilor* spune povestea poetului, dramaturgului și regizorului Aldo Braibanti, și lupta acestuia împotriva unei Italii habotnice, după ce e arestat la finalul anilor '60 și condamnat pentru *plagio*, sau *plagiarism al minții*, o acuzație care ascunde un cu totul alt motiv: homosexualitatea sa.

Braibanti (Luigi Lo Cascio), care nu-și ascunde orientarea sexuală, începe o re-

lație cu un nou student și admirator, Ettore Tagliaferri (Leonardo Maltese). Cei doi ajung să se cunoască datorită atracției pe care clădirea în care Braibanti își ține cursurile de teatru o exercită asupra tânărului. Cel dintâi, și el un mirmecolog, e din start impresionat de Ettore, care, cunoscând pasiunea profesorului pentru furnici, îi dăruiește un specimen de adăugat la colecție. Însă Braibanti

nu e tocmai ușor de iubit. Din contră: se irită din orice, e intimidant și capricios, iar textele sale pretențioase, precum și atracția pentru himenoptere, fac parte din intelectualismul său voit sofisticat. Fiecare propoziție pe care o scoate pe gură se vrea a fi o dovadă a inteligenței și cunoștințelor sale (a se citi superiorității), ceea ce îl poate face greu de suportat (majoritatea personajelor nu par să-l înghită). Astfel, cade pe Ettore să scoată la suprafață ce e mai bun în el. Și reușește: discuțiile despre filosofie și poemele recitate unul altuia îi apropie. Însă povestea lor e destinată să se sfârșească: atunci când familia sa opresivă află despre re-

lație, Ettore e supus unor tratamente cu electroșocuri spre a fi „vindecat” de homosexualitate, în timp ce Braibanti e închis și supus mai multor procese care fac vâlvă în întreaga țară.

Într-o scenă din film, ni se spune că furnicile au două stomacuri: unul pentru ele, și unul pentru comunitate. Filmul lui Amelio reproduce și el această dublă funcție: e un film proces, dar și o poveste despre dragoste și libertatea de a iubi; e un film despre Braibanti, dar și despre noi toți; e un film personal pentru regizor, dar care reușește să se simtă universal. Aceeași funcție o are și Ennio Scribani (Elio Germano, care fură *show-ul*), un jurnalist echilibrat de la ziarul comunist Unità, singurul care empatizează cu Braibanti și care e hotărât să demaște ipocrizia moralistilor conservatori din jur.

Filmul lui Gianni Amelio e simpatetic în ceea ce privește cazul lui Braibanti, însă e o reprezentare destul de directă a evenimentelor, care, asemenea lui Braibanti, se ia puțin prea în serios. Ritmul sacadat al replicilor funcționează în sala de judecată, unde fiecare cuvânt *trebuie* cântărit, însă în afara ei, aduce o notă de falsitate. La fel se întâmplă și cu scenografia, care îl face să se simtă mult mai modern decât e; ceea ce aduce însă și o greutate aparte, având în vedere partidul naționalist ajuns la putere în toamnă care nici măcar nu se chinuie să-și ascundă homofobia. În una dintre ultimele scene, un Ennio obosit întreabă „Când a fost sentința finală?”, iar răspunsul vine însoțit de un zâmbet obosit: „Măine.” O poveste care s-a terminat și totuși continuă, ca și când libertății de a iubi și de a fi tu însuți nu i s-a decis încă soarta.

► Marți, 13 iunie, 15:30 / Cinema Florin Piersic ◀

TIFF.22
Transilvania International Film Festival Cluj-Napoca 9-18.06.2023

CINE CONCERT

O COMEDIE POLITICO-FANTASTICĂ

S-A FURAT O BOMBĂ

Ion Popescu-Gopo, 1962

Casa de Cultură a Studenților
Sâmbătă, 17 iunie, 19:30

Muzică originală
ALEXEI ȚURCAN

Interpretare
ROMANIAN FILM ORCHESTRA

sub bagheta dirijorului
TIBERIU SOARE

100 ANI DE GOPO

BILETE PE: TIFF.EVENTBOOK.RO | [TIFF OFFICIAL APP](http://TIFF.OFFICIALAPP) | TIFF.RO

MOI 20 DE ANI INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN

► COMPETIȚIE ◀

Fiica mâniei

Arabella-Angelina Cumpănă

„**Chiar dacă suntem** un mic punct în Calea Lactee, iar Calea Lactee un alt mic punct în întreg Universul, sistemul nostru solar este cu adevărat imens. Iar noi nu suntem mai mult decât un punct. Un punct astronomic care explorează drumuri terestre”. La întretăierea dintre micro și macro se naște o punte prin care interiorul se prelinge în exterior și invers. Ceea ce reușește să creioneze Laura Baumeister de Montis în *Fiica mâniei* este vibrația unei sensibilități lirice încadrată în rama vizuală a realismului magic. Mergând dincolo de implicațiile politice pe care le articulează filmul (revolta tacită față de existența unor medii în care viața nu înseamnă decât suferință), una dintre principalele premise ale regizoarei este să transforme pasivitatea spectatorilor într-un agent activ al mâniei, prin care să devină o

forță eliberatoare din constrângerile unui univers morbid și maladiv.

Articulând un lanț trofic de încercări la care relația dintre o mamă și fiica sa este supusă pe fundalul celei mai mari gropi de gunoi din Nicaragua, filmul trasează povestea Mariei, o fetiță de 11 ani, care se vede părăsită de mama sa la un centru de reciclare din cauza dificultăților financiare. Încercările se înmulțesc odată ce mama fetiței nu se mai întoarce, fetița fiind nevoită să exploreze de una singură fațetele realității sale, îmbibată de suferință și incertitudine. Singurul univers compensatoriu care servește drept pansament pentru cicatricile ei timpurii sunt visele, în care reîntâlnirea cu mama sa (ipostaziată, de altfel, într-o postură diferită, care reflectă dinamica internă a fetiței) devine posibilă.

Luxul confortului tinde să devină o gratuitate epuizată de orice însemnătate pentru cei care și-l permit, în timp ce în alte spații obscure există o ființă care își trăiește existența dincolo de granițele vieții, unde suferința este normativizată într-o realitate distopică. Acolo unde, după cum îi spune Lilibeth Mariei, „dacă vrei ceva, trebuie să lupți” – când suferința paralizază, imaginația devine eliberatoare.

► Marți, 13 iunie, 19:45 / Cinema Victoria ◀

► LARGER THAN LIFE ◀

Patrick and the Whale

Crăița Nanu

We are so busy looking at the sky and waiting for signs from there that we forget how much we still have to discover and understand on this planet. It took filmmaker Craig Foster a year of his life to track an octopus to understand that it's possible to connect with something that not only doesn't speak our language but lives in an environment alien to us. *Patrick and the Whale* is *My Octopus Teacher* to the power of ten, thanks to director Mark Fletcher and Patrick Dykstra, a photographer and marine scientist who has been completely fascinated by whales since childhood. He left his job as a lawyer to devote his life to the huge animals, then travelled the world far and wide in search of the blue whale, his first passion. Along the way he met many types of whales, he

studied and documented them all, but the one that completely changed his life and his perspective on his relationship with them was the sperm whale Dolores.

If *Moby Dick* bows to the overwhelming immensity of the animal, Patrick swims around it, films it, photographs it and rattles his camera to say hi. Female sperm whales have a distinctive greeting that resembles Morse code: three ticks, followed by two ticks, a metallic, echoing jagged-wheel sound. The sperm whale responds. Then Patrick twists in the water and the whale imitates the movement. The image is incredible. Patrick is a gnat next to Dolores.

Studies are now being done to decipher the language of whales. But Patrick stops at the boundary between passion and science, a boundary he cannot cross without, he feels, losing the animal's trust. So, he teeters on the edge with the frustration of the man who cannot, not in a single lifetime, not by himself, go far enough to erase any suspicion of ecstatic anthropomorphism. *Patrick and the Whale* is a documentary that looks fabulously impossible, a close encounter on earth with animals that, on closer inspection, are more alien even than the aliens we so desperately want to reach.

► Tuesday, June 13, 21:45 / Piața Unirii Open Air ◀

► Tuesday, June 13, 21:45 / Parc Poligon Florești ◀

► ROMANIAN FILM DAYS ◀

Men of Deeds

Ion Indolean

Bordering between drama and satire,

Paul Negoescu's new film seems to have no obvious counterpart in the local cinematic tradition. This probably comes from Paul's directorial personality, simultaneously playful and solemn, funny and serious. *Men of Deeds* talks about a lot of things, but not about nice people, it seems. They're simply not to be found. The story is full of petty, lying, duplicitous people, because that's what Romania seems to be - a failed state? Maybe. A corrupt village? Absolutely.

Ilie (Iulian Postelnicu) is a policeman and has a dream: to own his orchard, to have his thing. The web of entanglements, petty corruption, border smuggling has become the norm here. How long can it last? Long and well, if everyone stays happy. The authority figures - priest, mayor, policeman, the three pillars - complement each other. They work together not for the

good of the community - where various forms of abuse are flourishing - but rather for their own well-being. But caught in the middle of a situation that is already too far out of line for his moral health, Ilie seems unable to accept what is happening under his nose. All the little gifts for the community's bigwigs, all the sentimental manipulation, he just can't take it anymore. What triggers in him this surprising reaction against the tide? A woman? Conscience? The fact that he belongs to a generation slightly younger than those who have wronged him? The new fellow rookie bullied beyond all limits? The story doesn't focus on anything in particular, but leaves it to us to construct our own version of the truth, our own version of what will actually trigger change...

► Special screening for people with visual disability

Tuesday, June 13, 19:30 / Cinema Mărăști ◀

► Friday, June 16, 15:15 / Cercul Militar ◀

► Saturday, June 17, 18:00 / Cinema Dacia Mănăstur ◀

Theo Mureșan:

“The idea behind the Trophy was that it should be something about Cluj, about Transylvania”

INTEROGATIF

The Transylvania Trophy is the most wanted object of the festival. Theo Mureșan, the creator of the trophy and a professor at UAD, shares some insights about the trophy and the beginning of the festival

Șerban Mark Pop

First of all, I would like to ask you about the trophy. Where did the idea come from? I was summoned when Tudor Giurgiu and his team decided to start this festi-

val. They slowly, slowly created the logo of the festival, and the idea behind the trophy was that it should be something about Cluj, about Transylvania. When the

lots of leaves and leaflets, but a simple, clear, classic shape with well-thought-out proportions.

The link between visual art and film has always been a close one. Have you ever imagined yourself in the other role, that of filmmaker, of director?

I wasn't really a director, but I did some drama in school, I was active in the performance area for a bit, then I met Tudor Giurgiu and worked with him for his graduation film.

Meeting Tudor Giurgiu led to Transylvania IFF, and it's been a long time since the first edition. Can you tell us a bit about the evolution of Transylvania IFF and share some fond memories about the festival?

I turned white, if I may say that. We were a handful of people working on everything. I remember at one point we had to do a set

design for the lobby of the Republica cinema, now Florin Piersic, the cinema didn't look very nice. We worked one day and one night. ■

► NO LIMITS ◀

The Coffee Table

Oana Balaci

Who would have thought that the destiny of an entire family could radically change because of a coffee table? The universe works in mysterious ways. We don't

know what sins the married couple Jesus and Mary committed to get back such cruel "karma" - a concept the latter firmly believes in. But we do know one thing: the

piece of furniture they fought so fiercely over will cost them far more than the price on the tag.

Spanish director Caye Casas's horror-comedy *The Coffee Table* follows the two new parents as they try to navigate as smoothly as possible the new phase of their lives. From the opening credits, cleverly introduced as coffee table assembly

instructions that are red-splattered at the end, the audience realises that the waters will be much murkier than the happy couple expected. The domino that will start a long string of tragic events falls because of Jesus, a character associated both in name, as well as physically, with the biblical figure of Jesus Christ. The fact that the one who resembles the "saviour" is also the one who unwittingly condemns everyone at the dinner party to the most traumatic night of their lives is one of the many ironies the director uses to incite the audience.

The unfortunate accident in the opening, which only the protagonist knows about, sets off a race against time until the other characters learn the truth. In a representative dark chromatic, the tension built up becomes almost unbearable. Details such as the doormat that says "smile at life" or the double-talk about the joys of motherhood are tricks, both hilarious and chilling, meant to connect with the audience, who are aware of Jesus' alarming situation. Clues, however, are everywhere, even for the unwitting mother figure. *The Coffee Table* abounds with symbols, especially religious ones, and the white horse on the wallpaper in their home, signifying death in Christianity, is not hidden from view. But the mother has yet to interpret its presence.

► Tuesday, June 13, 20:30 /
Cinema Florin Piersic ◀

► NORDIC FOCUS ◀

Munch

Crăița Nanu

The benevolent critic approaches the troubled artist in the middle of a party in a basement in Berlin. He wants to offer him a free reality check. He asks him if he thinks he's really good, like Rembrandt, Rubens or Renoir. Munch, as is well-known, is none of the above-mentioned and anyway the mood and the late hour do not invite politeness. What Mr. Critic gets is a lesson in good manners and minimal decency when talking to artists which reverberates long after the film is over. For that moment alone, *Munch* deserves a place on the big screens, just as the almost disturbing shrillness of some of his paintings deserved its place in the galleries of the world's great museums. And Munch's line, just like the whole film, breaks the mold of times and story and shouts over and between the lines directly at the audience.

'Do you think that we, as human beings, must always seek stability? Because that's what matters now? That we've become so frail that we need the path of least resistance? That we engage in some kind of expressionism, making copies of copies of copies and maybe adding some audiovisual effects on top of everything else to seduce the viewer and leave the real content in the shadows? Is that what you're saying? Is that what this is about?'

Yes, you read that right, part of *Munch* is set in contemporary Berlin. Henrik Martin Dahlsbakken's film is fragmented. Made up of four stories, in four time zones with four actors (three actors and one actress, Alfred Ekker Strande, Mattis Herman Nyquist, Ola G Furuseth and Anne Krigsvoll) playing the painter at different ages. The filming styles are just as many, and the zigzagging of the story feels as improbable as - perhaps - Munch's paintings felt at the time he created them.

► Tuesday, June 13, 16:00 /
Casa de Cultură a Studenților ◀

► Saturday, June 17, 20:30 /
Cinema Dacia Mănăştur ◀

Masterclass with Michel Franco

Maria Cristiana Nițu

Mexican director and producer Michel Franco, known for his film *After Lucia*, winner of the Un Certain Regard Award at the Cannes Film Festival in 2012, as well as for *Sundown*, which is premiering at Transilvania IFF.22, will hold a masterclass in directing for film students in Cluj-Napoca. Michel Franco's notoriety is due to his authentic style, oriented towards a specific niche of contemporary cinema, about power dynamics transposed onto socio-political structures with family issues as a peripheral structure. Throughout his career he has been awarded for cinematic masterpieces that have brought him into the limelight with their specific nonconformism. These include *Chronic* (2015) and *April's Daughter* (2017), titles that es-

tablished him and for which Franco was awarded at Cannes. He brought remarkable stories to the screen, often shocking in their topics and approaches.

On Wednesday, June 14 at 10:30 at the Blu Radisson Hotel, Michel Franco will hold a masterclass in directing for film students from Cluj, a first in Romania. Admission is free for the public, but since the event is meant for film students, participants must have a minimum of experience in filmmaking, or be part of a film university. During the masterclass, Michel Franco will share his experience as a director, screenwriter and producer and the craft to combine them in the most ingenious way possible. He will talk about the necessary tools that film and production enthusiasts need to know and apply to make a name for themselves in the film

have a relaxed discussion with Michel Franco about the proposed topics.

At Transilvania IFF.22, Michel Franco is part of the Official Competition jury, together with actress Judith State, British director Harry MacQueen, Serbian actor Darko Perić and Nicoletta Romeo, film producer and programmer. ■

industry, the inspiration behind his productions, as well as personal accounts of his impressive life. The moderator of the masterclass will be Ionuț Măreș, who will

► FĂRĂ LIMITĂ ◀

Ars de soare

Laurențiu Paraschiv

Regizorul Sebastián Silva trece printr-o criză existențială. Nu se mai înțelege cu Chima, cățelul care, de fiecare dată când e scos la plimbare, are prostul obicei de a mânca excrementele din parc, cei de la HBO nu sunt tocmai încântați de singurele idei pe care le mai are, iar atunci când își caută numele pe Google, constată că un fost participant la Masterchef e mai popular decât el. Nici măcar ketamina nu-i mai aduce mare satisfacție. Își confirmă inutilitatea vieții citind Cioran și singura soluție rămasă pare suicidul. Și ce noroc că în Mexic se poate rezolva ușor, cu pentobarbital – o otravă de câini! Mateo, proprietarul clădirii în care locuiește, îi recomandă s-o facă în Zicatela, o Mecca gay unde orgiile sunt la ordinea zilei. Zis și făcut!

Numai că aici, chiar atunci când intră în apă cu gândul de a sfârși lucrurile, dă de un alt bărbat care se înecă, și se scot unul pe altul la mal. Se dovedește a fi Jordan Firstman, personajul care în timpul pandemiei a de-

venit viral pe Instagram cu impresiile sale, care și el se joacă pe sine. Complet dezbrăcat (ca toți bărbații de pe plajă, de altfel) și extrem de vorbăreț, Firstman, care cu o seară înainte s-a întâmplat să vadă un film de-al lui Silva, începe să-i pitch-uiască un proiect regizorului ursuz care aproape că a murit încercând să-l salveze: *You Are Me*, un serial à la *Curb Your Enthusiasm* despre viața și relațiile sale, pe care sutele de mii de followeri i l-ar mânca din palmă. Silva însă nu are idee cine e acesta, iar pofta sa de viață îl obosește pe cel care nu vrea decât să moară.

Cu *Ars de soare* (apt intitulat în engleză *Rotting in the Sun*), Silva duce satirele acide care l-au făcut cunoscut într-un teritoriu încă și mai nebunesc, propunând twist-uri încă și mai tăioase. O premisă aparent simplă se transformă, alimentată de *poppers*, într-o odisee zdruncinătoare, plină de sex, care reușește să fie *entertaining* și în același timp să comenteze pe marginea gentrificării urbane, faimei pe internet, culturii gay în epoca Grindr și nihilismului de secol 21.

► Marți, 13 iunie, ora 22:00 /
Cinema ARTA ◀

► Sâmbătă, 17 iunie, ora 22:15 /
Cinema Victoria ◀

TIFF Talks: Mentea noastră cea de toate zilele

Ariana Ion, Bogdan-Andrei Lungu

Luni 12 iunie, a avut loc prima ediție **TIFF Talks** de anul acesta, ca de obicei, în lounge-ul din Piața Unirii. „Mentea noastră cea de toate zilele” a fost o dezbatere despre jurnalism și sănătatea mintală, între invitații Adrian Florin Socol și Andrada Lăutaru, moderată de Mihnea Măruță. Adrian Florin Socol este doctorand în psihologie, psihoterapeut și psiholog în cadrul Fundației Estuar. Partenera sa în dezbatere a fost Andrada Lăutaru, jurnalistă pe teme sociale, în prezent reporter pentru Libertatea.

Adrian Florin Socol a demontat multe mituri despre persoanele cu tulburări mintale, mai ales pe cele legate de comportamentul acestora la job. „Avem nevoie de coerență, oamenii merg la psiholog din

nevoia de a pune un nume trăirilor interioare, sugerează acesta, într-o încercare de a face diferența între autodiagnosticare și autocunoaștere”, a explicat el.

În schimb, jurnalista Andrada Lăutaru s-a axat mai mult pe grija cu care reporteri ar trebui să abordeze aceste persoane și poveștile lor, dar și nevoia de reprezentare a acestora în media. Aceasta a accentuat nevoia de empatie din partea jurnalistului care abordează astfel de subiecte.

Întrebările din partea publicului au atins tabu-urile construite în jurul tulburărilor mintale în societate și, mai ales, la locul de muncă. Concluziile au vizat nevoia de integrare și normalizare a persoanelor cu diagnostic psihiatric în toate domeniile de activitate. ■

► FOCUS NORDIC ◀

Marinarul meu iubit

Șerban Mark Pop

Tandrețea nu are vârstă, iar iubirea poate fi găsită oricând, inclusiv atunci când pare a fi prea târziu. *Marinarul meu iubit*, primul film în limba engleză al regizorului finlandez Klaus Härö, re-împrospătează o narațiune povestită și repovestită a iubirii (romantice sau nu) la bătrânețe, dându-i substratul dramatic de care avea nevoie.

Howard (James Cosmo) e un marinar ursuz și solitar, iar Annie (Brid Brennan) este o bătrânică plină de viață adusă să-l ajute cu treburile casei de către Grace (Catherine Walker). Relația înfiripată între cei doi vârstnici nu este ușoară sau plină de dialog apetisant, asemenea sutelelor de producții hollywoodiene cu aceeași temă. Mai degrabă, Härö mizează pe conturarea a trei portrete ale durerii, conturate de relații dificile cu masculinitatea și abandonul fizic sau emoțional.

Progresul iubirii este, așadar, unul cât se poate de lent, construit cu pași firavi și mici gingășii, dar și norul greu al geloziilor și traumelor care nu pot fi șterse doar datorită iubirii. Anii pierduți, irosiți sau chiar petrecuți în pur abuz sunt neiertători, transformându-i pe cei trei protagoniști – de departe cel mai puternic punct al filmului – în firi uneori crude, alteori pline de lașitate.

Totodată, tăcerea și dificultatea vârstei, amintind puternic de *Iubire* (r. Michael Haneke, 2012), respiră într-un cadru irlandez, vast și gol, care oglindește facil frica de abandon care duce la o luptă pentru iubire. Aceasta este purtată nu prin momente declamative, ci prin atacuri emoționale „de gherilă”. Lupta dintre Grace și tatăl ei impresionează cel mai mult, umplută de tensiune și o reprezentare verosimilă a rănilor pe care doar copiii și părinții și le pot cauza unii altora.

Härö nu exclude însă lumina, incluzând-o atent atât în imaginea de o frumusețe puternică, cât și în momentele de duioșie care contrabalansează abordarea mult mai dramatică. James Cosmo, în special, surprinde melanjul perfect de frivolitate și inaccesibilitate emoțională ce construiesc un portret bărbătesc realist, privat de machismul atribuit marinarilor și capetelor de familie. Aceasta este, de fapt, principala reușită din *Marinarul meu iubit*: o demistificare a unei povești deja prăfuite, plină în egală măsură de bucurie și traume reale, pentru prima dată depășind nivelul de *rom-com* de categorie B.

► Marți, 13 iunie, ora 18:00 /
Cinema Florin Piersic ◀

Votează și câștigă

APP

Votul publicului

Dă notă filmelor pe care le vezi la TIFF și câștigă zilnic un abonament TIFF Unlimited + alte cadouri din partea festivalului

